

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ చతుర్థోఽధ్యాయః

జ్ఞానయోగః

శ్రీ భగవానువాచ -

ఇమం వివస్వతే యోగం ప్రోక్తవానహమవ్యయమ్ |

వివస్వాన్మనవే ప్రాహ మనురిష్యాకవేఽబ్రవీత్ ||1||

ఏవం పరమ్పరాప్రాప్తమ్ ఇమం రాజర్షయో విదుః |

స కాలేనేహ మహతా యోగో నష్టః పరస్తప ||2||

స ఏవాయం మయా తేఽద్య యోగః ప్రోక్తః పురాతనః |

భక్తోఽసి మే సఖా చేతి రహస్యం హ్యేతదుత్తమమ్ ||3||

అర్జున ఉవాచ -

అపరం భవతో జన్మ పరం జన్మ వివస్వతః |

కథమేతద్విజానీయాం త్వమాదౌ ప్రోక్తవానితి ||4||

శ్రీ భగవానువాచ -

బహూని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవ చార్జున |

తాన్యహం వేద సర్వాణి న త్వం వేత్థ పరస్తప ||5||

అజోఽపి సన్నవ్యయాత్మా భూతానామిశ్వరోఽపి సన్ |

ప్రకృతిం స్వామధిష్ఠాయ సమృద్ధవామ్యాత్మమాయయా ||6||

యదా యదా హి ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత|

అభ్యుత్థానమధర్మస్య తదాఽఽత్మానం సృజామ్యహమ్||7||

పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయ చ దుష్కృతామ్|

ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సమభివామి యుగే యుగే||8||

జన్మ కర్మ చ మే దివ్యమ్ ఏవం యో వేత్తి తత్త్వతః|

త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతి మామేతి సోఽర్జున||9||

వీతరాగభయక్రోధాః మన్మయా మాముపాశ్రితాః|

బహవో జ్ఞానతపసా పూతా మద్భావమాగతాః||10||

యే యథా మాం ప్రపద్యంతే తాంస్తథైవ భజామ్యహమ్|

మమ వర్తమానువర్తంతే మనుష్యాః పార్థ సర్వశః||11||

కాఙ్క్షంతః కర్మణాం సిద్ధిం యజన్త ఇహ దేవతాః|

క్షిప్రం హి మానుషే లోకే సిద్ధిర్భవతి కర్మజా||12||

చాతుర్వర్ణ్యం మయా సృష్టం గుణకర్మవిభాగశః|

తస్య కర్తారమపి మాం విధ్యకర్తారమవ్యయమ్||13||

న మాం కర్మాణి లిమ్పంతి న మే కర్మఫలే స్పృహః|

ఇతి మాం యోఽభిజానాతి కర్మభిర్న స బధ్యతే||14||

ఏవం జ్ఞాత్వా కృతం కర్మ పూర్వైరపి ముముక్షుభిః|
కురు కర్మైవ తస్మాత్త్వం పూర్వైః పూర్వతరం కృతమ్ ||15||

కిం కర్మ కిమకర్మేతి కవయోఽప్యత్ర మోహితాః|
తత్తే కర్మ ప్రవక్ష్యామి యజ్ఞాత్వా మోక్ష్యసేఽశుభాత్ ||16||

కర్మణో హ్యపి బోధవ్యం బోధవ్యం చ వికర్మణః|
అకర్మణశ్చ బోధవ్యం గహనా కర్మణో గతిః ||17||

కర్మణ్యకర్మ యః పశ్యేత్ అకర్మణి చ కర్మ యః|
స బుద్ధిమాన్మనుష్యేషు సయుక్తః కృత్స్నకర్మకృత్ ||18||

యస్య సర్వే సమారమ్భాః కామసంక్కుల్పవర్జితాః|
జ్ఞానాగ్నిదగ్ధకర్మాణం తమాహుః పణ్డితం బుధాః ||19||

త్యక్త్వా కర్మఫలాసంఘం నిత్యతృప్తో నిరాశ్రయః|
కర్మణ్యభిప్రవృత్తోఽపి వైవ కిఞ్చిత్కరోతి సః ||20||

నిరాశీర్యతచిత్తాత్మా త్యక్తసర్వ పరిగ్రహః|
శారీరం కేవలం కర్మ కుర్వన్నాప్నోతి కిల్బిషమ్ ||21||

యదృచ్ఛాలాభసన్తుష్టః ద్వన్ద్వాతీతో విమత్సరః|
సమః సిద్ధావసిద్ధౌ చ కృత్వాపి న నిబధ్యతే ||22||

గతసంకస్య ముక్తస్య జ్ఞానావస్థితచేతసః|

యజ్ఞాయాచరతః కర్మ సమగ్రం ప్రవిలీయతే||23||

బ్రహ్మార్పణం బ్రహ్మ హవిః బ్రహ్మగ్నో బ్రహ్మణా హుతమ్|

బ్రహ్మైవ తేన గన్తవ్యం బ్రహ్మకర్మసమాధినా||24||

దైవమేవాపరే యజ్ఞం యోగినః పర్యుపాసతే|

బ్రహ్మగ్నావపరే యజ్ఞం యజ్ఞేనైవోపజహ్వతి||25||

శ్రోత్రాదీనీన్ద్రియాణ్యన్యే సంయమాగ్నిషు జహ్వతి|

శబ్దాదీన్ద్విషయానన్యే ఇన్ద్రియాగ్నిషు జహ్వతి||26||

సర్వాణీన్ద్రియకర్మాణి ప్రాణకర్మాణి చాపరే|

ఆత్మసంయమయోగాగ్నౌ జహ్వతి జ్ఞానదీపితే||27||

ద్రవ్యయజ్ఞాస్తపోయజ్ఞాః యోగయజ్ఞాస్తథాఽపరే|

స్వాధ్యాయజ్ఞానయజ్ఞాశ్చ యతయః సంశితవ్రతాః||28||

అపానే జహ్వతి ప్రాణం ప్రాణేఽపానం తథాపరే|

ప్రాణాపానగతీ రుద్ధ్వా ప్రాణాయామపరాయణాః||29||

అపరే నియతాహారాః ప్రాణాన్ప్రాణేషు జహ్వతి|

సర్వేఽప్యేతే యజ్ఞవిదః యజ్ఞక్షపితకల్మషాః||30||

యజ్ఞశిష్టామృతభుజః యాన్తి బ్రహ్మ సనాతనమ్ |
నాయం లోకోఽస్త్యయజ్ఞస్య కుతోఽన్యః కురుసత్తమ ||31||

ఏవం బహువిధా యజ్ఞాః వితతా బ్రహ్మణో ముఖే |
కర్మజాన్విధి తాన్సర్వాన్ ఏవం జ్ఞాత్వా విమోక్ష్యనే ||32||

శ్రేయాన్ద్రవ్యమయాద్యజ్ఞాత్ జ్ఞానయజ్ఞః పరస్తప |
సర్వం కర్మాఖిలం పార్థ జ్ఞానే పరిసమాప్యతే ||33||

తద్విధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా |
ఉపదేక్ష్యన్తి తే జ్ఞానం జ్ఞానినస్తత్త్వదర్శినః ||34||

యజ్ఞాత్వా న పునర్మోహమ్ ఏవం యాస్యసి పాణ్డవ |
యేన భూతాన్యశేషేణ ద్రక్ష్యస్యాత్మన్యథోమయి ||35||

అపి చేదసి పాపేభ్యః సర్వేభ్యః పాపకృత్తమః |
సర్వం జ్ఞానప్లవేనైవ వృజినం సన్తరిష్యసి ||36||

యథైథాంసి సమిద్ధోఽగ్నిః భస్మసాత్కురుతేఽర్జున |
జ్ఞానాగ్నిః సర్వకర్మాణి భస్మసాత్కురుతే తథా ||37||

న హి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్రమిహ విద్యతే |
తత్స్వయం యోగసంసిద్ధః కాలేనాత్మని విన్దతి ||38||

శ్రద్ధావాన్ లభతే జ్ఞానం తత్పరః సంయతేన్ద్రియః|

జ్ఞానం లభ్యా పరాం శాంతిమ్ అచిరేణాధిగచ్ఛతి||39||

అజ్ఞశ్చశ్రద్ధధానశ్చ సంశయాత్మా వినశ్యతి|

నాయం లోకోఽస్తి న పరః న సుఖం సంశయాత్మనః||40||

యోగసన్న్యస్తకర్మాణం జ్ఞానసంఘోన్నసంశయమ్|

ఆత్మవంతం న కర్మాణి నిబద్ధన్తి ధనజ్ఞయ||41||

తస్మాదజ్ఞానసంఘాతం హృత్స్థం జ్ఞానాసినాత్మనః|

భిత్త్వేనం సంశయం యోగమ్ ఆతిష్ఠోత్తిష్ఠ భారత||42||

||ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు

బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే

జ్ఞానయోగో నామ చతుర్థోఽధ్యాయః||

